

آقای داودی! «سفر جادویی» برای بسیاری از ما تنها یک فیلم نیست، بلکه بخشی از خاطره جمعی ما است. امروز که به گذشته نگاه می‌کنید، به نظر تان راز ماندگاری این فیلم در چیست؟

به نظر من در آن دوران شراره پر قدرتی از امید به آینده در ذهن اغلب فیلمسازان وجود داشت که باعث می‌شد در انتخاب موضوع و شیوه کارشان تلاش بیشتری کنند. این امید به پیشرفت در دهه ۶۰ با وجود فضای جنگی که در کشور حاکم بود، در بطن جامعه هم تسری بیشتری داشت. همه مادر طول آن دوران هشت ساله شاهد بودیم که منحنی نیازهای فرهنگی جامعه رو به صعود بود و تقاضای مخاطب اگر چه گاهی با نگاه رسمی حکومت، دولت یا وزارت ارشاد هم خوانی نداشت (و البته رویکرد اغلب فیلمسازان هم به همین گونه بود)، به همین دلیل و به دلیل انگیزه‌های فراتر از اقتصاد صرف، آن زمان امکان اینکه فیلم‌های ماندگارتر و در ذهن نفوذپذیرتری به وجود بیاید، بیشتر بود.

یعنی شما امیدواری به آینده را مهم‌ترین المان برای ظهور و بروز استعدادها و نو و ساخت فیلم‌های ماندگار می‌دانید؟

حتماً، اما از طرف دیگر شاید بقا و ماندگاری این فیلم‌ها در اذهان مخاطبانش بیشتر از این جهت بود که ذهن تماشاگران، به خصوص کودکان و نوجوانان آن دوره مانند امروز این گونه به یک «زباله‌دان عظیم» آنباشته از اطلاعات و تصاویر و مفاهیم بی‌ربط و بلااستفاده و درهم‌ریخته، تبدیل نشده بود. به بیان دیگر سینما خیلی زود در آن زمان (در آن ابتدای دهه ۶۰ و بعد از آن دوران رکود ناشی از انقلاب)، توانست یکه‌تاز میدان شود، آنهم برای جذب مخاطبی تشنه که دایره انتخابش بسیار محدود بود. به همین دلیل هم آثار ماندگار آن دوران این چنین توانست در اذهان آن نسل کودکان و نوجوان که حالا دوران میانسالی را طی می‌کنند؛ رسوب کند.

«سفر جادویی» هم یکی از همین فیلم‌ها بود که به دلیل نیاز جامعه و شاید ساخت استانداردهای درستی که داشت، توانست به‌عنوان یک فیلم «کالت» در ذهن‌ها باقی بماند و توانست به‌عنوان اولین فیلم خانوادگی، با استفاده از سازوکار سینمای کودک، مخاطب خودش را فقط محدود به این نوع سینما نکند و تبدیل به شکل فراگیرتری یعنی «سینمای خانواده» شود؛ بگونه‌ای که از مخاطب پنج‌ساله تا صدساله را به تماشای فیلم بکشاند که با آن ارتباط برقرار کنند. حالا جالب است بگویم که این ماندگاری برای برخی از میانسالان نسل کودک و نوجوان آن زمان به قدری بوده که هنوز هم این افراد وقتی من را می‌شناسند یا می‌فهمند که من کارگردان «سفر جادویی» بودم، با هیجان از اثرات مثبت و منفی نمایش این فیلم بر خودشان می‌گویند. تعداد زیادی که

همان زمان برایم پیام گذاشتند که تا مدت‌ها از ماشین لباسشویی می‌ترسیدند و به آن نزدیک نمی‌شدند! حتی چند نفر نوشته بودند که خودشان خواسته‌اند تست کنند و سعی کرده‌اند که داخل ماشین لباسشویی بروند! و کم‌وبیش برایشان گرفتاری به وجود آمده بود... این البته در اذهان خیلی پاستوریزه آن زمان بدآموزی بود که حالا تبدیل به خاطره شده است!

آیا به نظر تان کلیدی در «سفر جادویی» و دیگر فیلم‌های ماندگار آن دوران وجود داشت که امروز در سینمای کودک گم شده است؟

بله کلید اصلی شور و شوق بی‌غل و غش‌تر فیلمساز بود و اذهان پاک تر بینندگان! من تصور می‌کنم ما در دهه ۶۰ و به خصوص ابتدای آن، با یک دوران نوزایی سینما روبه‌رو بودیم که در سینمای کودک تأثیر و نمود بیشتری داشت. در کنار آن با یک نسل جدید و تشنه از مخاطبین مواجه بودیم که طبعاً جز سینما چیز دیگری نداشتند. ابزار دیگری برای مخاطب قرار گرفتن، سرگرم شدن و آموختن نداشتند و مثل الان نبود که انبوه تصاویر و اطلاعات غالباً بی‌ربط رسانه‌های دیگر، وسایل ارتباط جمعی و به خصوص فضای مجازی، جای خیلی از رسانه‌های مادر را گرفته و تأثیر آن‌ها را کم‌رنگ کرده باشند. به همین دلیل بود که در آن دوران، فیلم‌ها غالباً موضوعات جدیدی داشتند. با شرایطی که در کشور به وجود آمده بود، انقلابی که رخ داده بود و در کل فضای

که کاملاً تغییر کرده بود و باید همه چیز دوباره از نو متولد می‌شد؛ طبعاً فیلم‌های آن زمان و به خصوص فیلم‌های کودک می‌توانستند مضامین جدیدی داشته باشند که تماشاگر خود را سرگرم کنند. تماشاگر بعد از یک دوران رکود که در سال‌های اولیه انقلاب اتفاق افتاده بود، با یک سینمای تحت حمایت (اما به همان میزان تحت نظارت و سانسور سخت)، روبه‌رو شده بود که فیلمسازانی از یک زاویه خیلی تنگ و کوچک می‌توانستند وارد این فضا شده و از آن استفاده کرده و حتی از طریق سازوکار فیلم‌های کودک فیلم‌های «به بهانه کودک!» بسازند و بدون روبه‌رو شدن با سلیقه و سانسور حاکم برای ساخت فیلم بزرگسالان، اسباب سرگرمی و ارتباط با بزرگسالان را هم تأمین کند. به همین دلیل بود که ما در آن دوران می‌بینیم بسیاری از فیلم‌های به ظاهر کودکانه ساخته شدند که در واقع پوششی از فیلم‌های کودک داشتند اما برای بزرگسالان مفید تر بودند!

حال و هوای خاص سینمای کودک دهه ۶۰، دیگر تکرار نشد. به مرور زمان به جای پیشرفت، دچار پس‌رفت شد تا جایی که امروز تقریباً چیزی از آن باقی نمانده است. در طول این سال‌ها دلایل مختلفی برای این وضعیت مطرح شده؛ شما مهم‌ترین دلیل را چه می‌دانید؟

بله سینمای کودک در دهه ۶۰ در شرایط بسیار ویژه‌ای متولد شد و رشد پیدا کرد. این شکوفایی شاید بیش از هر چیز ناشی از نوع

